

БРОЙ 0

2015 г.

Информационен бюлетин

за нови психоактивни вещества
и нови начини на употреба

Уважаеми читатели,

Национален фокусен център (НФЦ) има удоволствието да Ви представи първия брой на „Информационен бюлетин за нови психоактивни вещества и нови начини на употреба“.

Феноменът „нови психоактивни вещества“ залива все повече европейския и национален пазар на наркотици и се превръща в основно предизвикателство пред законодателните, правоохранителните и лечебните системи в отделните страни. Необходимостта от достатъчно информация по проблема, бе сред основните причини, поради които екипът на НФЦ се зае с издаването на Бюлетина. Предвиждаме изданието да излиза от печат два пъти годишно – през месеците юни и декември и да бъде с информативна насоченост. Стремим се да запознаваме читателите с основните видове вещества, тяхното психоактивно въздействие, рисковете от употребата им, основните групи вещества, идентифицирани в Европа и в България и т.н.

Надяваме се да Ви бъдем полезни.

Екипът на Национален фокусен център

Съдържание:

Новини

Силно токсични таблетки екстази с лого на Супермен	2
20 нови психоактивни вещества, идентифицирани за първи път в Европа	2

Внимание

Раневи ботулизъм сред инжекционно употребяващи хероин в Норвегия и Обединеното Кралство	3
Продукти „Bonzaï“	4
Смъртни случаи и сериозни нефатални интоксикации, свързани с бял хероин, продаван като кокаин	4

Какво трябва да знаем за ...

Синтетични канабиноиди	5
------------------------------	---

На фокус

5F-AKB-48	6
-----------------	---

Въпроси и отговори	7
--------------------------	---

Препечатано

Новите психоактивни вещества в Европа – доклад на ЕЦМНН	7
---	---

Издава:

Национален фокусен център
за наркотици и наркомании
www.nfp-drugs.bg
www.ews-nfp.bg

За контакти:

София, 1303
ул. „Пиротска 117“
тел.: 02 832 6137
e-mail: office@nfp-drugs.bg

Рекламно каре

НФЦ Ви предоставя възможност бесплатно да популяризирате Ваши инициативи, събития и др.

Н О В И Н И

Силно токсични таблетки екстази с лого на супермен.

Наскоро в редица европейски страни се появиха таблетки с розово-оранжев цвят и с лого на Супермен. Тези таблетки съдържат огромно количество РММА, примесен с други стимуланти (най-често MDMA и амфетамини). Експертите предупреждават, че употребата им може да доведе до много нежелани ефекти, включително и да бъде фатална. Таблетките съдържат около 140 милиграма от стимуланта РММА, а фаталната доза при прием на това вещество е сравнително ниска - имало е случаи на интоксикация след прием на 50 милиграма.

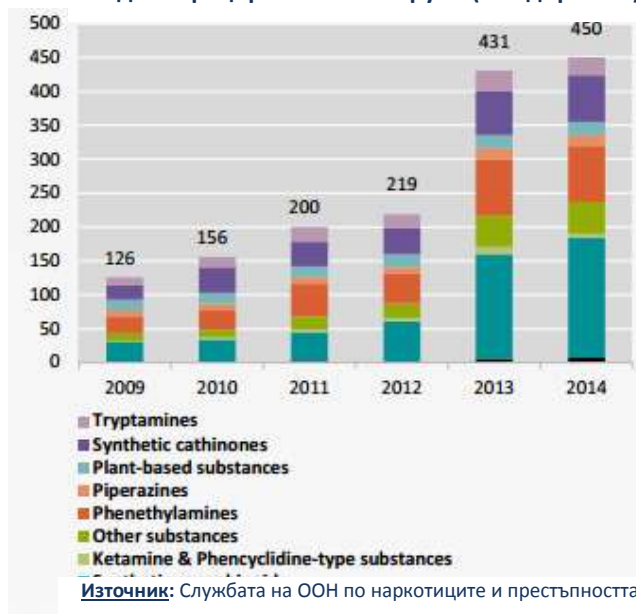
РММА е токсично вещество, чието въздействие наподобява това на MDMA, но е много по-слабо. Поради тази причина много често употребяващите смятат, че са приели таблетка Ecstasy с много лошо качество. Това може да доведе до консумацията на повече таблетки и да последва предозиране.

20 нови психоактивни вещества, идентифицирани за първи път в Европа

През първите три месеца на 2015 г. в Европа са идентифицирани 20 нови психоактивни вещества. По-голямата част от тях (8) са от групата на синтетичните катинони – вещества, действащи като стимуланти. Следващите големи групи са тези на фенетиламините (4) и синтетичните канабиноиди (4). За предишното тримесечие (октомври-декември 2014 г.) идентифицираните за първи път нови вещества на европейско ниво са 18. Основната част от тях са триптамините (6), следвани от синтетичните канабиноиди (5) и катиноните. За разлика от Европа, в България по-голямата част от идентифицираните нови вещества в последните години са синтетични канабиноиди. През 2014 г. тази група представлява близо ¼ от всички вещества.

По данни на Службата на Организацията на Обединените Нации (ООН) по наркотиците и престъпността (UNODC), през последните две години броят на докладваните случаи на идентифицирани синтетични канабиноиди се е увеличил несъразмерно в сравнение с останалите групи нови вещества: през 2013 г., са съобщени 154 синтетични канабиноида, почти двойно повече от броя на фенетиламините - втората най-голяма група (82), следвани от синтетичните катинони (64).

Идентифицирани НПВ по групи (154 държави)

ВНИМАНИЕ

Раневи ботулизъм сред инжекционно употребяващи хероин в Норвегия и Обединеното Кралство

Предполага се, че източникът на инфекцията е замърсен хероин.

Всички докладвани случаи са в периода декември 2014 г. - 10 февруари 2015 г. и се отнасят до инжекционно употребяващи хероин. Въпреки че, все още не е открит замърсен материал, групирането на случаите по време и място дава основание на разследващите да смятат, че източникът на инфекцията е обща партида, заразена със спори на *Clostridium botulinum*.

На 16 февруари 2015 г. Европейският център за профилактика и контрол на заболяванията (ЕЦПКЗ) и Европейският център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите (EMCDDA) издадоха доклад за оценка на риска относно раневи ботулизъм сред инжекционно употребяващи хероин. Основните изводи от оценката на риска и възможностите за действие, са както следва:

Известно е, че инжекционно употребяващите наркотици са изложени на риск от раневи ботулизъм. През 2011 г. ЕЦПКЗ и EMCDDA издадоха Ръководство за лечение на наркомани и превенция и контрол на инфекциите сред инжекционно употребяващите. [1].

Посочени са мерки за намаляването на риска от разпространение на раневи ботулизъм в държавите-членки на Европейския съюз (ЕС):

- Повишаване на осведомеността за раневи ботулизъм сред лекари и други доставчици на здравни услуги на инжекционно употребяващи, с цел да се намали времето между появата на симптомите и лечението.
- Повишаване на осведомеността сред употребяващите хероин относно симптомите, предполагащи инфекция с раневи ботулизъм и подчертаване на необходи-

мостта от незабавно търсенето на медицинска помощ.

- Насърчаване на лечението на зависимостта.
- Улесняване на обмена на информация и насоки за изследване и контрол на раневи ботулизъм сред ИУН чрез разпространение на учебни материали, въпросници, протоколи за лечение, комуникационни стратегии за уязвимите групи (виж материалите, разработени от Public Health, Англия [2,3]).

Ботулизъмът е сериозно и потенциално фатално паралитично заболяване, причинявано от токсин, произвеждан от анаеробната бактерия *Clostridium botulinum*. Има три форми на болестта, в зависимост от мястото на образуване на токсина: с хранителен произход (поглъщане на предварително формиран токсин), чревен и раневи. Раневи ботулизъм се развива, когато спори попадат в отворена рана и се възпроизвеждат в анаеробна среда. Ботулизъм не се предава от човек на човек.

Ботулиновият токсин предизвиква низходяща парализа без повишена температура. Обикновено при пациентите се наблюдава затруднено зрение, говор и преглъщане. Симптомите са сходни във всички форми на ботулизма. Ако не се лекува, парализата може да се разпространи по ръцете, краката, тялото и дихателните мускули. Лечението започва с незабавна хоспитализация и включва антибиотици и прилагането на антитоксин.

[1]http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/111012_Guidance_ECDC-EMCDDA.pdf

[2]<http://www.gov.uk/government/publications/botulism-clinical-and-public-health-management>

[3]<http://www.gov.uk/government/publications/botulism-infection-in-people-who-inject-drugs>

Продукти „Bonzai“

Няколко европейски страни предупреждават, че в интернет и някои специализирани магазини се предлагат продукти, за които има данни, че са причина за редица нефатални интоксикации. Продуктите са 'Bonzai citrus' и 'Bonzai Winter Boost', представляват растителна маса, примесена с различни синтетични кана-

биноиди, най-често MDMB-CHMICA. Неблагоприятните последици, до които води употребата на тези продукти включват виене на свят, параноя, объркване, възбуда, гадене, повръщане, слухови халюцинации, задух, болки в гърдите, неравномерен сърдечен ритъм, конвулсии, паник атаки, смърт.

Смъртни случаи и сериозни нефатални интоксикации в Амстердам, свързани с бял хероин, продаван като кокаин

В края на 2014 г. Службата по обществено здравеопазване в Амстердам подава сигнал за три смъртни случая и няколко сериозни нефатални интоксикации, свързани с употребата на кокаин, закупен от улицата. Властите се опитват да установят вида на веществото и включените примеси, като към момента се смята, че става въпрос за бял хероин. Две от жертвите са британски граждани – мъже на 20 и 21 години.

Следователите смятат, че мъжете са закупили „кокаина“ от дилъри, с чиито продукти се свързва друг смъртен случай на британец преди месец. Властите в района призовават туристите да не купуват наркотици от улични дилъри.

От октомври 2014 г. се разпространяват листовки в хотели и хостели, главните площади и на централната жп гара в Амстердам. Брошурите съдържат следните предупреждения: "През последните няколко седмици туристи са били хоспитализирани с тежки здравословни проблеми след употреба на кокаин, закупен от улични дилъри... Изследванията показват, че всъщност става въпрос за бял хероин." В брошурите също така

се напомня на туристите, че в Амстердам няма да бъдат арестувани за употреба на наркотици и препоръчват да се потърси медицинска помощ при необходимост. Веществото, продавано под формата на бял прах, обикновено се внася от Югоизточна Азия и се продава в страни като Австралия.

Cocaine alert

Currently **extremely dangerous cocaine** is sold in Amsterdam.

Several tourists were hospitalized with life-threatening conditions after using cocaine bought on the street. **Three tourists have died.** So ignore streetdealers.

Research has revealed that the "cocaine" used was actually **white heroin**.

If someone faints or starts breathing superficially or is not breathing at all -

Call 112 for an ambulance!

You will not be arrested for using drugs in Amsterdam.

Call 112 for medical assistance & ambulance.

While you wait, keep the victim awake by walking or pinching the shoulder muscle.

КАКВО ТРЯБВА ДА ЗНАЕМ ЗА ... Синтетични канабиноиди

Едни от най-често идентифицираните през последните години нови вещества в България спадат към групата на синтетичните канабиноиди. Тези вещества в различна степен имитират въздействието, което предизвиква активната съставка в канабиса. Най-често се предлагат под формата на растителна маса, примесена с дадено ново вещество в продукти като Spice, Bonzai, Билков тамян и др. С атрактивните опаковки и имена на тези продукти, производителите им целят да привлекат употребяващи, представяйки стоката си като невинно и безопасно средство за забавление. Продуктите се пушат, понякога заедно с канабис, консумират се и като чай.

Употребата им може да доведе до: повишаване на сърдечната честота и кръвно налягане, параноидно поведение, възбуда, раздразнителност, гадене и повръщане, обърканост, сънливост, главоболие. Тежки нежелани реакции могат да включват: остра бъбречна недостатъчност и значителни негативни ефекти върху сърдечно-съдовата и централната нервна система, смърт.

Различните продукти, съдържащи синтетични канабиноиди могат да водят до напълно различни психични и физически въздействия. Много често тези разлики се дължат не толкова на характеристиките на дадено вещество, а на неговата концентрация в растителния материал. Ето защо е почти невъзможно да се прецени каква е „безопасната доза“. Някои продукти съдържат информация за обема или съотношението на химическо съединение, което присъства в сместа, но то не е равномерно разпределено.

Употреба на синтетични канабиноиди в България

По данни на Национален фокусен център (НФЦ), 4,9% от учениците в 9-12 клас в България някога са употребили НПВ (Национално представително проучване сред учениците в 9 – 12 клас '2013 г.). От тях 35,5% посочват, че са употребили тези вещества под формата на растителна смес за пушене.

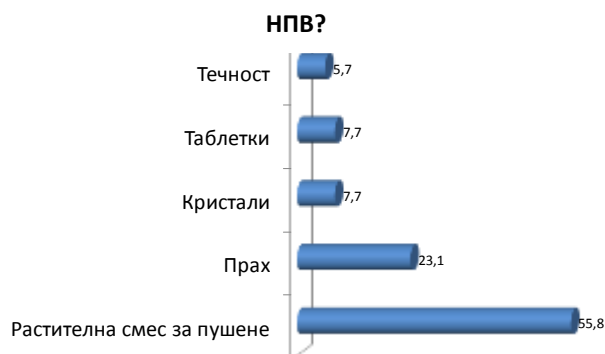
Под каква форма сте употребявали

Употреба сред учениците 9-12 клас '2013 г.

Според данни от Национално представително проучване сред младото население (20-34 г.), употребили някога НПВ са около 2%, като от тях 55,8% заявяват, че те са били под формата на растителна смес за пушене.

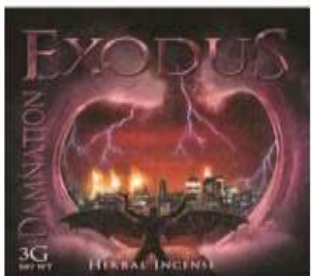
Под каква форма сте употребявали

Употреба сред младото население – 20-34 г. '2013 г.

НА ФОКУС 5F-AKB-48

Синтетичният канабиноид 5F-AKB-48 е най-често идентифицираното ново вещество в България през 2014 г.

Откритан е в растителни смеси, опаковани в малки пакетчета. Едни от най-разпространените продукти, съдържащи **5F-AKB-48** са „Psyclone“ и „Exodus Damnation“.

Както повечето подобни продукти, и тези представляват растителна маса, напоена или примесена с няколко различни вещества. Освен **5F-AKB-48**, продуктите съдържат и АКВ-48, 5F-PB22 и STS-135.

„Psyclone“ и „Exodus Damnation“ се пушат, често примесени с тютюн в цигари, бонгове и др. И двата продукта са много по-мощни от растението канабис.

Употребата им може да доведе до: затруднено дишане, стягане в гърдите, сърцебиене, изпотяване, паника, загуба на чувствителност, изтръпване на крайниците, гадене и повръщане, внезапни кожни обриви. При по-високи дози може да се стигне до колапс и загуба на съзнание, балансът и психомоторните умения могат да бъдат сериозно нарушени.

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ

Какво представляват новите психоактивни вещества (НПВ)?

Новите психоактивни вещества (НПВ) са различни наркотични субстанции, които са предназначени да имитират установени незаконни наркотици, като канабис, кокаин, екстази и LSD. Производителите на тези вещества разработват нови химични вещества, които да заменят забранените. Това означава, че химичните структури на тези вещества постоянно се променят, за да не попадат под ударите на закона.

Под какви общи наименования са познати?

Синтетичните наркотици, законни дроги, билкови стимуланти, парти хапчета, синтетичен

кокаин, синтетични канабис, билков екстази, NBOMes, соли за вана, билков тамян, чай афродизиак, социални тоници, наркотици аналози и изследователски химикали. Тези продукти понякога може да бъдат маркират "негодно за консумация от човека".

Дали са по-безопасни от установените незаконни наркотици?

Това е една от най-големите заблуди за НПВ. Въпреки че понякога те са рекламирани като легални, това не означава, че са безопасни. Ка-то се има предвид колко бързо се появяват нови модификации на вече съществуващи наркотици, трудно е да се добие представа за общите ефекти на тези вещества и каква е връзката

между дозата и наблюдаваните странични ефекти.

Върху опаковката или върху самата форма обикновено няма информация с препоръчителна доза и страничните ефекти. Те са нерегламентирани и неизпитани. Има ограничена информация за техните краткосрочни и дългосрочни ефекти. Въпреки това, вече има информация за това, че синтетичния канабис има по-сериозни странични ефекти от растителния.

Какви законодателни мерки се прилагат в България?

Законът в България за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите, в сила от 10.11.2011 ясно гласи забраната за производството, преработването, търговията, съхраняването, вносът, износът, реекспортът, транзитът, пренасянето, превозването, предлагането, придобиването, използването и притежаването на растенията, наркотичните вещества и техните препарати. Той определя три списъка:

1. Списък I – включващ растения и вещества с висока степен на риск за общественото здраве поради вредния ефект от злоупотребата с тях, забранени за приложение в хуманната и ветеринарната медицина;
2. Списък II - Вещества с висока степен на риск, намиращи приложение в хуманната и ветеринарната медицина;
3. Списък III - Рискови вещества.

Безопасни ли са за здравето?

Не съществува безопасно ниво на употреба на наркотици. Употребата им винаги носи известен риск. Важно е да се обръща внимание на следното:

Случаите на нежелани странични ефекти и предозиране са по-вероятни, когато новите

вещества се приемат в комбинация с алкохол или други наркотици:

1. Много е трудно да се определят последиците от приема на НПВ, дори ако те са употребявани и преди, тъй като продуктите се променят непрекъснато. Под въздействие на тези вещества трябва да се избягват дейности като шофиране, плуване и работа с машини.
  2. Върху опаковката им често има подвеждаща информация, не се изброят всички съставки или точните им концентрации и съдържание. Това може лесно да доведе до предозиране.
  3. Много нови вещества съдържат редица допълнителни стабилизатори и обезболяващи вещества, които биха могли да доведат до здравословни проблеми, особено при инжектиране.
  4. Много продукти съдържат кофеин (понякога в големи количества), допълнителната консумация на кофеин (напр. пиене на кафе) може да доведе до предозиране.
  5. Повечето смъртни случаи от употребата на тези вещества са свързани със самоубийства, причинени от психични разстройства, ефект от употребата им.
  6. Химичните вещества в някои продукти могат да бъдат кардиотоксични, т.е. да доведат до високо кръвно налягане или да причинят бърз, неравномерен пулс.
- Трудно е за лекуващите лекари да знаят как да лекуват някой, който е със свръхдоза или има здравословни проблеми, причинени от НПВ, поради големия им брой на пазара и липсата на изследвания в областта на въздействието им. Лечението може да бъде по-бързо и по-ефективно, ако лицето, използвало наркотика е придружавано от някой, който може да даде информация за употребеното количество и вида на веществото.

ПРЕПЕЧАТАНО Новите психоактивни вещества в Европа - доклад на ЕЦМНН

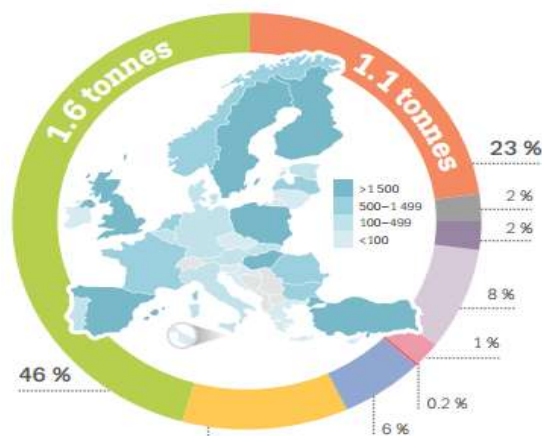
През 2014 г. в Системата за ранно предупреждение на ЕС (EWS) са съобщени общо 101 нови вещества (средно по две на седмица). Тези данни показват продължаваща тенденция за нарастване на броя на веществата, идентифицирани в рамките на една година (81 през 2013 г., 74 през 2012 г.). Общият брой на наблюдаваните от ЕЦМНН е над 450, като повече от половината са идентифицирани само в последните три години.

Докладът е публикуван и във връзка с откриването на 58-мата сесия на Комисията на ООН за наркотичните вещества (CND) във Виена, където ЕЦМНН участва заедно с делегацията на ЕС. Докладът се основава на анализ на информацията, предоставена от Системите за ранно предупреждение на 28-те държави-членки на ЕС, Турция и Норвегия.

Основните групи вещества, идентифицирани за първи път през 2014 г. в ЕС са синтетичните катиони (31 вещества) и синтетичните канабиноиди (30 вещества) - съответно продавани като легални заместители на стимулантите и канабиса.

Най-новите данни за изземвания сочат ръст на пазара нови вещества. Между 2008 г. и 2013 г. се наблюдава седемкратно увеличение на броя на изземванията в цяла Европа, като през 2013 г. са регистрирани 47 000 конфискации, възлизащи на повече от 3,1 тона. Синтетичните канабиноиди представляват най-голямата група иззети вещества (21 000 конфискации; 1,6 тона),

Number of NPS seizures and proportion of seizures by category of substance, 2013

следвани от синтетичните катиони (11 000 конфискации; 1,1 тона).

Много нови вещества се произвеждат в големи количества от химически компании, базирани извън Европа. Доставяни на нашия континент най-често чрез куриерски пратки, веществата се преработват, опаковат и продават.

В допълнение към наблюдението на навлизащите на пазара нови вещества, Европейската система за ранно предупреждение идентифицира сигнали за сериозни вреди от употребата им и реагира при необходимост. През 2014 г. са издадени 16 предупреждения за общественото здраве (свързани основно със смъртни случаи и тежки интоксикации от употребата на синтетични опиати), както и 6 оценки на риска, извършени от разширения научен комитет на Агенцията.

Докладът е достъпен на:

www.emcdda.europa.eu/publications/2015/new-psychoactive-substances